

ప్రతి దినము పకటింపబడును.

Vol. 10. } ముప్పవేలము 1923 వ సం॥ మే నెల 1-వ తేది మంగళవారము } No. 26
సంపుటము ౧౦ } రుధి రో ద్దా రి నా మ స ం వర్స ర ము, వైశాఖమాస బహుళ శ్రవణము ౧. } సంచిక ౨౩

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు మనమయినమందు

చక్కని డబ్బీతో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోకప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు సిద్ధామృతము, అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయమందుగా, కలుమందులవలన మోసముగలుగను. కంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన దేశమునందంతటను విరిగినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

నిర్ణయకాలమునందు నగలుతయారుచేసియిచ్చునట్టివారు

లేరని సందేహమువలదు

ధరలు 40, 50, 60, 70, 80

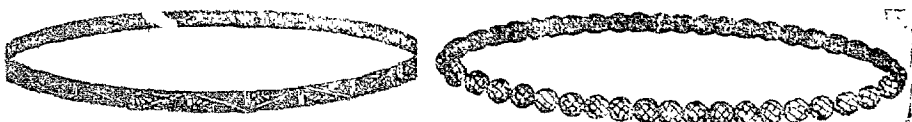
మేలైన పువ్వురాగములు, సవరము బంగారుచేర్చి కట్టబడిన తోడుజుతలు తయారుగా నున్నవి. ఆశాభంగము కలుగకుండుటకై త్వరలో తీసుకొనుట మంచిది.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ,

(6) 25, చైనాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

అద్భుతముగా తయారు చేయబడినది

మిక్కిలి తక్కువ ధరలు బంగారు గట్టిగాజులు

నెం 105

నెం 108

6 అంగుళముల కొలత గలది ఒక 1 కి ధర రూ. 24 తొలి యిచ్చునది రూ. 18

ముఖ్యగమనింపు:—మాబద్ద కొనిన ఏ వస్తువైనా మనకే వాపసు చేసిన వైత తెలుసుబడిన ప్రకారము వాతకి త్వరగా.

చిత్ర నిచిత్రపు శాఖలూగు ఉచితముగా పంపబడును.

రిజిస్ట్రేషన్ నెం 1048

హిరాలాల్ మోతీలాల్

{ 126, సామ్రాజ్యపేట, మద్రాసు.

“మంగలి కత్తులు”

కప్పుతాళిములు.

అంద్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము చేయబడినది. ప్రామాణికము.

మంజుశ్రీ ధర్మ కళ్యాణలూకము ప్రాయము.

లి. మ. కళ్యాణలూక అండ్ కో లిమిటెడ్

బెంగళూరు లాక్ మెన్షన్

బెంగళూరు (ప్రభుత్వము)

రత్నపురుషలేహ్యం

శుభవ్యాసలతలన, అరికంభోగమాలన. ఇతర శారంగాల నలన, కలిగిన శుక్లవర్ణమును పోషించి బలముకలుగ జేయును. ఈ మాలికావహము తెలియనివారు ఉండరు. విశేషించి వారూ నలన నరము లేదు. శే 1-కి రూ 0-4-0 అ.

శగరోగనివారిణి లేహ్యం

అన్నివిధములను కలుపుకొని మృత్యువు కేయ 1-ముల

జాడవారి లేహ్యం కేయ 1-ముల

మహాకాళిభస్మము

డబ్బీ 8 అణాలు, 6 డబ్బీలు రూ 2-8-0

గాలితగిలి కడిపోవడం, గాజుడబ్బీలో పుంజుబడి యున్నది. కొంచెము భస్మము నీళ్లతో చిక్కగాలిపి తెల్లముకల జడల్లబరాచి యెండవచ్చిన యెడల లెండు నిమిషములలో అది పులుపుట రాలిపోవును. చర్మమునకు నలుపుగాని మరెవే చెడుగాని కల్గును.

రాయల్ పండ్లపాడి

డబ్బీ 3 అ 12 డబ్బీలు రూ 2-0-0

పండ్లను మత్స్యమువలె తెల్లగాచేసి చిక్కను గట్టిపరచును. తీపు, రక్తము, దుర్వాసన-పోగొట్టును.

చుండుతైలము

సీసా 8 అణాలు, పోస్టుభర్సు 5 అణాలు

నువాసన నూనెలవల్ల తలలో చుండు పోనివారికి ఇది కాలా ప్రళయమైనది. దీనిని ఆయిదారు దినములు ఉపయోగించి చివరది చుండు నిర్మూలముగా నభివృద్ధి.

విక్టోరియాడిపో మైలాపూరు, మదరాసు

శ్రీ రాజరాజనరేంద్రపట్టాభిషేక

సంచిక

శ్రీ రాజరాజనరేంద్ర పట్టాభిషేక సవరతాబ్ధిసంక్రమణి

సంకల్పమున స్వారాజ్యమును గ్రహింపబడిన అపూర్వమును చారిత్రకసంపుటము.

చాతుర్య యుగమునుగూర్చి సుప్రసిద్ధాంధ్ర పండితులచే వ్రాయబడిన భాషా, వాఙ్మయ, చారిత్ర సాంఘికాధిక కవిత్వములనుగూర్చిన, పెక్కువ్యాసములు చిత్రపటములతో విరాజిల్లుచున్న

అమూల్యముగల గ్రంథము.

౨గిం పేజీలు కలములలోను చక్కని కాలికో వైండు. నెల గి రూపములు. పోస్టేజ్ ప్రత్యేకము.

నలయచా రీత్యం విలాసమునకు ప్రాధాన్యము. భాషా రాజా సేవకలసృష్టి చావు, విశేష, బియ్యం, వాళ్ళుబట్టి, అంద్రప్రదేశ్ గవర్నమెంట్ వారిది.

సిలు ఎంపీరియం, 31,32 ర తన్ బజారు, మదానూ

యడపల్లి సూర్యనారాయణరావు, మేనేజరు.

కాంగ్రెసు నాయకుల ధర్మదేశము

వియమను, దేవదాసు గాంధీగార్ల హెచ్చరిక

ఆంధ్రదేశ భాగ్యము

విన్నపములు మొదలు పెట్టినందున మదరాసున కేంద్రించి వి. ఎ. జి. పాలకావ్యలుగార్లు నిన్ను సాయం కాలము తిరువల్లికి సమీపరీతి భాగమున "ప్రస్తుత కర్తవ్యము"ను గూర్చి యలవనస్థపించిరి. సభకు నుమారు మూడు నాలుగు వంతులవలె హాజరైరి. సభ సరిగా 5-30 గంటలకు ప్రారంభమయ్యెను. వియమనుగారును, దాక్షర సత్యుడు మహమ్మదుగారును కేంద్రకావ్య కాంగ్రెసు కిలాఫతు సభలకు వెదలవలసి యుండుటచే, వారు ప్రారంభమున కొంచెము నేపు కన్యసింది తరువాత రైలుకు కట్టిపోయిరి. వారందరికీకాలము మాన్యమియ్యాపాపాయిగారును వారు రైలుకు పయనమైన పిమ్మట ఎం. కింగారవేలు కెట్టిగారును అగ్రాసభాధిపత్యము వహించిరి.

దాక్షర సత్యుడు మహమ్మదుగారు కేంద్రకీలాఫతు సభకు కాన్యవత్సలలో నొకరు. పొట్నూలో వారిస్థులకు నుండి అసహాయవాదియై 6 మాసములు చెలసాలవత్స కన్యసింది ఈ మధ్యనే విడుదలయిరి. వారు వికమధ్యమును బోధించి స్వరాజ్యమునకై విధివిధానము లేక కన్యసింపవలె నని చెప్పిరి.

వియమనుగారు

వియమనుగారు దాక్షర మహమ్మదుగారి కలిసే హిందూస్థాని భావయం దుకన్యసింపెను.

ఈసభలోనుండు పోలీసువారును, భానుబహుదారులును, అంతరును భారతీయులు. మహా మనకట్టి కేంద్ర ప్రాయము లున్న మహమ్మదుగారును మన భారతదేశమున ప్రేమించుచు. వియమనుగారియొద్దనుండి మహమ్మదుల వంటివారినిగ నేను భావించుచున్నాను. మనము 180 సంవత్సరములనుండి బానిసత్వమున కలవడితిమి, మీరు నాయకులు విదేశీ కత్తులవలన భరించి కూర్చున్నందున, నాకు విశేషముగ దుఃఖము కలుగుచున్నది. మనకు దురదృష్టము, దారిద్ర్యమును తెచ్చి పెట్టినది. ఈ విదేశీ కత్తుల కత్తులను లే. మీరు అవిదేశీకత్తులను కన్యజించునపుడు, మీరు స్వరాజ్యము లభించును. మీరావిదేశీకత్తులవలెను భర్తవెట్టు సామాను మరీ తోడునపుడైనను భర్తవెట్టికొంటుండల, దేశమున కొంతయో లాభ కరముగ నుండును. స్వదేశీకత్తులను గలము రూ 10 లైనను మీరు అస్వదేశీ కత్తులను అంతప్రీతియుగ నైనను కొనవలెనే గాని విదేశీకత్తులను మట్టుకొనరాదు. మీవారిని మీసోదరులను ప్రోత్సహింపరాదు, వారిదారిద్ర్యమును గమనింపుడు. దేశమునకు కత్తులకే వచ్చెననిమాత్రము మీరు నిరూపకదలదు. భావిశిలినీ గూర్చి మీ రేమాత్రమును నిర్వహించెదలదు. అట్టినిరూపకమునగాని నిర్వహణగాని యన కావలెను లేదు.

దేవదాసు గాంధీగారు

దేవదాసు గాంధీగారు ఆంగ్లమునను ఉర్దూభాషయందును ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగ నుపన్యసింపిరి:-

నేని మదరాసు నగరమున కొంతకాలముక్రిందట వదు నెనిమిదిమాసములుండినని మీలో ననేకులకు తెలిసియుండును. వయస్కుల ప్రక్రియ భక్త్యునువారు నన్ను చెలసాలవత్స పాఠు నీచేసిరియు పదునెనిమిది మాసములే కాని, బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు బిసగి పదునెనిమిది మాసముల కత్తుకన్నను, నేనిచ్చట ననుభవించిన ప్రవాసము కలింతరముగ నుండినది. మా కండ్లిని చెలసాలమును బాగ్రత్తగ జూచుటలేదు. అలీసోదరు లునికను కలితముగ జూచుచున్నాను. కాని నన్ను మాత్రము ప్రభుత్వమువారు చెలసాలలో గొరవముగ జూచిరి. అది నాయకులమో దురదృష్టమో తెలియకున్నది.

మన రాజకీయము ఈసారి 12 గంటలతో ముగియును. ఉత్తరమునకును త్రాడును లాగుపండ్లమునందు రేపటినుండి జేరుదును. మీరు విదేశీకత్తుల లాగునలెనని నేను కోరుచున్నాను. కాని ఎవరెట్లు లాగినను స్వేచ్ఛాభాగమును విడనాడరాదు. నేటితో ముగియునన్న రాజకీయము ముగియెనదిగ భావించుదును. ఎవ్వరెప్పుడు రాజకీయమునాయనియో ఎవ్వరెప్పుడు త్రాడు ను లాగున మాయనియో మిత్రముకొందరు వేచియున్నాను. ఇరు

వదుములను త్రాడును పట్టుకొని ఒకతరంక ఒకరు చూచుచు నున్నవి. మన కేభాగముతో త్రాడును లాగునలెనో యాలో చింపకొనుట యుక్తము. కొందరిప్పటికే లాగు చున్నారు. మధ్యకర్తైనను వారు లక్ష్యపెట్టలేదు. పని తీ న ము నం దు పీట త్రాడును లాగియుండును. కాని యీనాయకులను కొందర వడి లాగుట తగదు. వయస్కులెల్లకొలది మనము నాయకులమై దృష్టినివలెనవలెను ఎవరెట్లులాగినను, మనము చిటునవ్వుముఖ మతో అపరిక బానుకొనవలయును. ఈసభయందు ఇరువత్తు ములకు సంబంధించినవారును గలరు. ఈవాటిని ముగించునపుడు కాంగ్రెసుకర్తవ్యులకు తగిలెట్లు ముగింపవలెను. కాని రాజకీయ ను, ముఖ్యమైన విషయములనుగూర్చి నేను మీకు విన్నవించ వలసింది.

రాటము

కొన్నిమాసముల క్రిందటివరకు ప్రతియింటను విశేషము గను నిరంతరమును నుపయోగించబడిన రాటము ఎట్లున్నదని నే దొడ్డియైతిని యడిగితిని. అతనిచ్చినమాధాన మిదియని మీరే యూహించగలరు. మాయించియుండు వెనుకటికలె అంతయు తా నా ము తో రా ట ము ను త్రి ప్పుట లేదని ఆతడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. దేశమునం దంతటను ఇట్టిసిథి తో గలవని నే ను తలంతును. అతనిచ్చినప్రత్యుత్తరము నాకు విచారముగ గలిగించెను. పూర్వము అధికభారతో ప్రతిగంటయు నుపయోగించబడిన రాటము మూలబడినది. కదుల్లు ప్రభుత్వపట్టి పోవుచున్నది. కొంతయు చెదలుపుచున్నది తినుచున్నది. త్రాడు తెగిపోయినది. మదరాసులో నిట్టిసిథి మారవలెనని నేను విన్నవించుచున్నాను. నాకండ్లియు, చెలసాలలోనున్న ఇతరదేశ కత్తులను ముఖ్యముగ కొరవడి ఇదియే. అన్నిటికన్నను వారు ముఖ్యముగ కొరవడి యారాటమును త్రిప్పుటయే. వారు మనల నాదేశించుచున్నారే. వెనుకటికలె రాటముల నందరును తమ గృహములకు త్రిప్పుటలేదని ఎవరైనను వాటికి చెప్పవో, వారి కిదిగది జూతవనను, దుఃఖమును నేను కల్పింపజాలను. కనుక మీరందఱును నేటినుండి రాటమును మరల నగ్ధరింపవలెనని నేను కోరుచున్నాను.

మీరు మీరాటములను మీదిట్టలతో సమానముగ జూచు కొనవలెను. మీదిట్టలను మీరు నిర్లక్ష్యముగ జూచుచున్నారా? రాటమును దిట్టలతోపాటు జూడవలెను. లేకున్న, మీ రనుకొని సంకలాభము గలుగజోదు. కాని మౌనాపాఠములందును ఇతర ప్రాంతములందును ఇట్లుగాక, రాటములను ప్రజలు వెనుకటికలె నే త్రిప్పుచున్నారని మీరు తెలుపుటకు నేను సంతసించు చున్నాను. మనము నేడు భరించుచున్న ఖర్చు అంతయు ఆప్రాంతములనుండి కన్యనదియే.

ఆంధ్ర దేశము

స్వతంత్ర్యమునందును, దేశమునందును, ముఖ్యముగ ఆంధ్ర దేశమునందు స్థిరముగ నెలకొనినది. దేశమంతయు నిరాకరించి నను, ఆంధ్రదేశముమాత్రము తన బాధ్యతను విడనాడక, దేశ మునకు గావలసిన ఖర్చునంతయు ఉత్పత్తిచేసి పంపగలదు. కాని మీరు ఎంతకాలము ఆంధ్రదేశమునై నాధార కడి యుండ గలరు? అది నిజమగు స్వదేశిగాదు. ప్రతి గ్రామ మును తనకు గావలసిన వస్తువులను తాను ఉత్పత్తిచేసికొని నపు డే, నిజమగు స్వదేశియగును. స్వదేశియన భావమిదియే. వెనుక పడియుండు రాష్ట్రములు స్వదేశిని ప్రోత్సహింపవలెనన్న అని నేటినుండియే రాటమును మూలనుండి తీసి మరలత్రిప్పువలె ను. మీయొద్దనిదివరకే రాటములేవన్న, నోకానిని కొత్తగా చేయుచుండు. ప్రాతది చెడిపోయియున్న బాగుచేయుచుండు. మీరు రాటమును త్రిప్పుటకు పిలువెట్లు, మీశ్రీలనైనను త్రిప్పుమని ప్రోత్సహింపవును. మాకండ్లి ప్రోత్సహింపరాదని యు (మాకండ్లిని వారు ప్రేమించురని నే నెరుగుదును) అలీసో దరులు, ఇతరదేశీకత్తులు ప్రోత్సహింపవలెనన్నారని శ్రీకర్ణ మునకు తెలుపుడు. వారు మాకుకడదలపట్టుచేయుదు. రాటమును నిర్లక్ష్యముగజేయుట యగుగా, విడ్డల కావారమునొసగక వస్తుచు దుట్టుటలే అని నేను తలంచుచున్నాను.

విచ్చిక నేనకులు

విచ్చిక నేనకులను చేర్చుచున్నామై తమిళరాష్ట్రము ఇతర రాష్ట్రములకన్న విశేషము వెనుకపడి యుండలేదని తెలిసికొనుటకు మిక్కిలి సంతసించుచున్నాను. ఒక్క మధురజిల్లాలో చాలదుంది వలంటియర్లను చేర్చినది. ఈ మధురజిల్లా విచ్చిక ఇర్లము దేశమునకు తాత్కాలముగ నుండగలదు. కాని మీరందఱును ఒక్క మధురనున్నకొని యుండిన లాభములేదు. మీ మదరాసు నగరమున సంరక్షించుట కనకాకముగలిగిన మీరు సంసిద్ధులుగ నుండవలెను. వలంటియర్లు అనేక కాన్యములకు కావలసి యున్నారు. వారు చెలసాలకు వెళ్లుటకు సన్నిధులుగ నుండవలెను. అట్టివారే వలంటియర్లుగ చేరినవారు. ముఖ్యము కాలము గడుపుటలను వారు ఇరుల కన్యలు. నాయకు లేవని చేయుచునని చేయుటకు పీటై ప్రాణములనై సమర్పించుటకు సంసిద్ధులుగ నుండువారే వలంటియర్లుగ జేరవలెను. గతసంవత్సరము జేరినంతయుండి వలంటియర్ల లీసంవత్సరము చేరకపోవచ్చును కాని వలంటియర్లు విశేషము స్వార్థత్యాగము గలవారుగ నుండవలసివచ్చుటచే అట్టివారు అధికసంఖ్యాకులు దొరకుట సుసాధ్యముగాదు. కొలదిమందియైనను ప్రైవంతులును, దృఢ చిత్తులును నుండిన చాలాను.

తెయిలుకు బోవుటకు సంసిద్ధులుగ నుండువారు మదరాసులో ననేకులు గలరని మీరన్న వెనుకడియుండు జిల్లాలు మీరు సాధ్యత్యముగ నచ్చజెప్ప వలెను కాననల్లఃభూమును ప్రవేశ పెట్టుటకు మదరాసు ఉత్సహించుచున్నది. చెలసాలందుండి నాయకులను విడిపించుటకు మదరాసు ఉత్సహించుచున్నది కనుక నేడి భటువచ్చిమీరెల్లరు రేపేమీ కాంగ్రెసుకార్యాలయ మునందు వెళ్లి వలంటియర్లుగ జేరవలెనని నమ్ముచున్నాను.

మననాయకుడు శ్రీయంత రాజగోపాలాచార్యులుగారును నేనును దక్షిణదేశసంచార మొనర్చుబోవుచున్నాము. మీ కిచ్చట అధికసంఖ్యాకులు వలంటియర్లుగ చేరి రను కంటివాగ్ర శ్రీయంత రాజగోపాలాచార్యులుగారికి అందినవో, వారును నేనును మిక్కిలి సంతసించుము. మనకు నిజమగు పోలీసునూప రెంబెండెంటులు, మేజిస్ట్రేటులు మన కాంగ్రెసునాయకులే గాని బ్రిటిషు నూపరెండెంటులు, మేజిస్ట్రేటులుగాదు. ఒకచేత నేనుచెప్పినటుల అతంతివాత్త రాకున్నను, నాకాకాభంగము గలగదా. ఎవ్వటికన్నను నగరములందుకన్న, బయటియూళ్ళ యుండే యెక్కువలాభము గలుగునని మనకందఱును తెలియును. మననాయకుడు శ్రీయంత రాజగోపాలాచార్యులు గారు అనారోగ్యవంతులుగ నున్నను మీకొరకై ఎక్కువకన్యసింపవుచున్నాను. వారెట్లు పనిచేయుచుండ, మీరు ఊరక యుండురా?

రాజగోపాలా చారిగారు

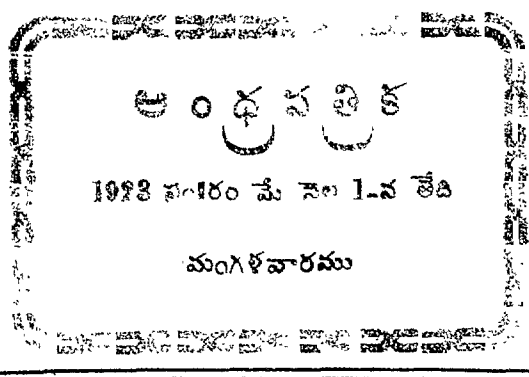
నే నిరంతరప్రాంతములందు సంచరించి మరల నిచ్చటికి వచ్చి తమిళము మాటలాడుట కొంచెము క్రొత్త కన్యించుచున్నది. మనసభకు అలీసోదరులకల్లి బీయమ్మ గారును- గాంధీమహాత్ముని ప్రీతిపుత్రుడు దేవదాసుగారును వచ్చియుండుట శుభవదము. బీయమ్మగారు వృద్ధురాలైనను, దృఢసంకల్పముతో ఘోషము వదిలి దేశమంతయు తిరిగి సేవచేయుచున్నది. దేవదాసుగారు యువకు డయ్యును అత్యుత్సాహముతో పనిచేయుచున్నారు. వారెట్లు పనిచేయుచుండ, మనవిచ్చట ఊరక ఉండవలసికదా? మనమును పనిచేయుచుంటిమని వాటికి తెలువవలదా? వారిరువురు చెప్పినటుల, మనము రాటమును అనుదినమును త్రిప్పుచుండవలెను. మహాత్ముని మీరు ప్రేమించురని, ఆయనను త్వరలో విడిపింప గోరుదురని, మీరు రాటమును త్రిప్పువలెనని నేను విన్నవించుచున్నాను. దేవదాసు గాంధీగారు చెప్పినటుల ప్రతివారును తెయిలుకు వెళ్లుటకు సంసిద్ధులుగ నుండవలెను. లేవటించియు కాననసభల వివాదము బయలుదేరును. ఎవరేపక్ష ములంబించినను, సహనము వహించి తమ కార్యములను నడపుకొనుట యుచితము. అట్లుచే మనము స్వరాజ్యమున కర్హులమగుదుము.

అధ్యక్షులకును నాయకులకును, వందనముల నర్పించుటతో సభ ముగిసెను.

దక్షిణ మలబారునందు జరుగు తిరునవాయి దేవునియొక్క సందర్శనను నొక పెంపుడుపక్షక వశముదప్పి వారి సంబూధ్రియను ప్రావృణుని తొండముతో నెగురవేసి చంపివేసెను. మలబారుజిల్లాయందు అంతటను స్థానికము అతిశ్రీకముగనున్నది. ప్రజలు భీతావహుచే గృహములదిచిపాపిపోవుచున్నారు.

మహాత్ముని సందేశము: నాయకుల విశ్వాసము

డాక్టరు కిచ్చాగారు ధూళియా జయిలునండి పంపిన ఫలసందేశమును నిన్నటిదినము ప్రచురించి యుంటిమి. గాంధీమహాత్మునియందును అతని హితోపదేశమునందును, డాక్టరు కిచ్చాగారికి పరిమ విశ్వాసము గలదు. మహాత్ముని యడుగు జాడలను నడిచిననే, హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము లభించునని, కిచ్చాగారు తమ సొదరులను హెచ్చరించుచున్నారు. మహాత్ముని యపదేశ మేదియో బ్రాహ్మణ గారి ద్వారా మరయొక మారు వెల్లడియైనది. మహాత్ముని దిన చర్యయే దేశీయులకు వారి కర్తవ్యమును బోధించుచున్నది. భారతవర్షమునకు మహాత్ముని సందేశమున కన్నను, ఉత్కృష్టముగు సందేశమును, మరియొక రీతియందును ప్రసాదించియుండలేదు. స్వరాజ్యసంపాదనమునకు మార్గమేదియో ఇంత స్పష్టముగ నెవరును వివరించి యుండలేదు. ఇట్టి సందేశమును వదిలి, ఇతరమార్గముల ననుసరింప నేల? సందేశాబాధితులు గానెల? డాక్టరు కిచ్చాగారు దెలిపినట్లు, గాంధీమహాత్ముని హితోపదేశమునకు విజయము, చేకూర్చగలదు. ఇహ పరసాధనమగు సమార్థమును, అన్ని జాతులవారును, అన్ని మతములవారును, అన్ని సంఘములవారును అనుసరింప వలగును. కిచ్చాగారు హెచ్చరించినట్లు ప్రతిసంఘమువారును గాంధీమహాత్ముని తమనాయకునిగ బిలువవచ్చును. గాంధీ హిందువులలోకెల్ల హిందువుడు, క్రైస్తవులలోకెల్ల క్రైస్తవుడు, సిక్కులలో సిక్కు, బౌద్ధులలో బౌద్ధుడు, అన్ని మతములవారును అతనిని తమవాడనియే ప్రేమించుచున్నారు. కారణమేమి? మతసారము నతడు గ్రహించెను. మతధర్మము నతడనష్టించెను. మహాత్ముని యపదేశముల ననుష్ఠించుచో పంజాబులో హిందూమహమ్మదీయ భేదము లంకురించుటకు అవకాశమే లేదు. దార్జిలింగము పొడసూపుటకు వీలు లేదు. వివిధమతములవారి మధ్యను, ప్రేమతరంగములు వెల్లివిరియక తప్పవు. భగవంతుని జేరుటకు అన్ని మతములవారును సత్కార్యానస్తానస్తలై మెలగుచున్నపుడు, విరోధమునకు తావేక్కడిది? కలహములకు చోటేది? ద్వేష మెటుల యంకురింపగలక? హిందూమహమ్మదీయకలహమును నివారించుటకు పంజాబునకు వెడలిన ప్రముఖులు, ఉభయములకును సంయోగబంధ మెక్కడగలదో దెలుప జాలకబోయిరి. త్యాగధర్మముయొక్క ఉత్కృష్టతను, ప్రజలమనముల నాటజాలకబోయిరి. ప్రేమ తత్వమును ఉపదేశింపజాలకబోయిరి.

పంజాబు కలవరము దేశమున కేమయినను గుణపాతము చేర్చుచున్న యెడల, గాంధీమహాత్ముని మార్గము ననుష్ఠించుమనియే నది బోధింపుచున్నది. భారతధర్మమున కనుగుణమై, ఫలప్రద మగుమార్గ మింకొకటిలేదని, నేడు మరింత స్పష్టపడినది. ఇతర మార్గములు సులభముగ గనుపింపవచ్చును. త్యాగా వశ్యకత లేకుండ గమ్యస్థానము జేర్చునని ప్రమ

గలుగజేయువచ్చును. స్వతంత్ర ఆధారముగగల కఠిన మార్గమును వదిలి, బాహ్యసాధనల నవలంబించుట తేలికయని దోచవచ్చును. ఎవరివృత్తులను వారు వదిలక, వినువుపుట్టిచెడి రాటము మొదలగు సాధనలను విస్మరించి, మరల ప్రాతితెన్నులదొక్కి స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించవచ్చునను నభిలాష గలుగవచ్చును. కాని బాహ్యసాధనల నెన్నిటిని చేపట్టినను, చిత్తశుద్ధిగలుగనిది స్వరాజ్యము లభింపదు. విద్యాధికులగు ఏ నలుగురికో సంతోష మొసగెడి రాజకీయపద్ధతులవలన, జాతీయండు మార్పు గలుగనేరదు. భారతజాతీయొక్క చిత్తవృత్తి బూర్తిగ మారవలయును. పాఠశాలవిద్యవలన వారి మనములనుండి దొలగి, స్వతంత్రతయందు వారికి దృఢవిశ్వాసము గలుగవలయును. స్వరాజ్యసిద్ధికిని, స్వరాజ్యసిద్ధికిని మార్గ మొక్కటియే. ధర్మముచే మెకదానని, అధర్మముచే నింకొకదానిని సాధింప వీలులేదు. సత్య, అహింస, ధర్మము స్వరాజ్యసిద్ధి కత్యవసరమని గాంధీమహాత్ముని యనుచులు గ్రహించవలయును. ఈసంగతి మరుగుపడుటచేతనే, పంజాబు తక్కుదోష త్రొక్కినది. కాని, పంజాబు మరల త్వరిత సత్పథము ననుసరించునని నమ్మవచ్చును. పంజాబు హిందూదేశమునకు గుండెపంటిది. జీవనదులన్నియు అక్కడ ప్రవహించును. భారతదీవుల కది జన్మస్థానము. హిందూ, మహమ్మదీయ, సిక్కుమతములు పంజాబునందు జీవకళతో వెలగుచున్నవి మధ్యమధ్య పోరాటము లుదయించి మతధర్మమునకు కళింకము గలుగుచున్నను, మరల నది త్వరితమౌనిపోగలదు. డాక్టరు కిచ్చాగారి సందేశము, హిందువులను మహమ్మదీయులను మరల నేకపాతబద్ధులజేయునని తలంపవచ్చును. ఇట్టిమహాత్సందేశము, కారాగృహ కుడ్యముల మధ్యనుండి మారుమ్రోగుచుండ, దాని నెవరు వెడచెవిని పెట్టగలరు?

తాను స్వేచ్ఛగ నున్నచో, గాంధీమహాత్ముడుపదేశించిన రీతిని కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును నిర్వహించి యుండుననియు కద్దరును ప్రధానాంశముగ చేపట్టియుండుననియు కిచ్చాగారు చాటుచున్నారు. సత్యాగ్రహ మొక్కటియే స్వరాజ్యమును సాధింపగలదనియు, తనకాలమును శక్తి నంతను సత్యాగ్రహమునకు ప్రజలను సంసిద్ధ పరుచుటకై వినియోగించెదననియు, కిచ్చాగారు హెచ్చరించుచున్నారు. సత్యాగ్రహ సందేశమున కన్న నాచరింపదగిన సందేశ మేముండును? సత్యధర్మాచరణమునందు, హిందువులును మహమ్మదీయులును క్రైస్తవులును, పార్సీలును సాభాత్మత్యమును గనుగొనగలుగుదురు. అట్టి భావము ఇతరప్రతిక్రియల మూలమున గలుగనేరదు. సత్యాగ్రహము పంజాబునకుకొత్తయా? అకాలీలు అత్యధృతనిగ్రహమును జూపి, సత్యమకొరకు పడరానికష్టముల ననుభవించి ప్రపంచము నాశ్వర్య నిమగ్నముగావించి ఎంతకాలమో గాలేదు. ఇట్టి కష్టహిమ్మత ప్రపంచమునందు భారతీయలోక్క దికే సాధ్యమని శ్వేతపోలీసుఅధికారి యంగీకరించి యుండెను. డాక్టరు కిచ్చాగారు దెలిపినట్లు, పశుబలము అహింసతో డికినలేదని అకాలీలు ప్రపంచమునకు దృష్టాంతపూర్వకముగ జూపగలిగిరి. వారిమార్గమును మధ్యరాష్ట్రములలో నవలంబింప నిశ్చయించిరి. ఇతరప్రాంతములలో గూడ నిందుకు సంసిద్ధత జూపబడుచున్నది. హిందూదేశమునందేగాక జర్మనీ కొరియా మొదలగు దేశములందుగూడ, యీపద్ధతియే శరణ్యముగ గ్రహింపబడినది. ప్రపంచములోజనించిన తీవ్రమగు అశాంతియు, పోరాటములును, సంతోభమును,

అసౌఖ్యము మొదలగున వన్నియు దొలగి, తిరిగి శాంతినిలకొని నూతనప్రపంచము వెలువడవలెననిన, అవలంబించదగినమార్గ మిదియే. లేనియెడల ఎన్నిసంఘముల నేర్పరచినను, ఎన్నిపథల గావించినను, ఎన్ని కట్టుదిట్టముల నేర్పరచినను ప్రయోజనముండదు. గాంధీమహాత్ముని విడిపించుటకు, అతడుపదేశించినమార్గము ననుసరించుటయే ముఖ్యమని, డాక్టరు కిచ్చాగారు నొక్క పక్కాణించిరి. పంజాబును, ఇతర రాష్ట్రములును ఈ వాక్కుల నాలకించి తమలోపములను సవరించికొని సత్పథమును వీడకుండుట నమంజనము.

నిన్నటిదినము ఫ్రముద్రపుటాడున సుపదేశించిన నాయకులును గాంధీమహాత్ముని సందేశమునే మరల వ్యక్తీకరించిరి. నిండు వృద్ధురాలై, దేశ నాయకులగు అలీసాదరుల తల్లియగు బి అమ్మను గారు సభలోదెలిసిన గంభీరవాక్కుల మరుచుట కెటుల విలగును? ప్రతివాక్యమునందును అత్యంత మగు దేశభక్తి వెల్లివిరియుచుండెను. దేశమును దాత్య శృంఖలములనుండి విడిపింపవలయు నను పట్టుదల ఆమెయందు మూర్తీభవించియుండెను. నడవ శక్తిలేక కుర్చీపై వీసికొని రావలసియుండినను, ఆమె వజ్రసంకల్పము యవకుల యత్నా వాము సలిశయించెను. ఇంకను విదేశవస్త్రములను ధరించువారుండుట అవమానకరమనియు, దేశ స్వాతంత్ర్యము కోరెడివారందరు విదేశవస్త్రములను త్యజించి కద్దరును ధరింపవలయుననియు, హిందూమహమ్మదీయ సంయోగము అతివిశ్రమని ఎంచి స్వరాజ్యసంపాదనమునకు పాటుపడవలయుననియు, ఆమె యద్యోధించెను. డాక్టరు సయ్యదు మహమ్మదుగారును గాంధీమహాత్మునియెడ భక్తి జూపుచు కాంగ్రెసు కార్యక్రమము ననుష్ఠింపవలయునని బోధించెను. గాంధీమహాత్ముని తనయులగు దేవదాసు గాంధీగారు, రాటము మద్రాసునందు వెనుకటిరికిని తిరుగనందుల కెంతయు వగచిరి. రాటమును మరల నుత్సాహముతో చేపట్టవలయునని, దేవదాసుగారు బోధించిరి. గుజరాతునందును ఇతర ప్రాంతములందును రాటము ఎప్పుటివలె పనిజేయుచున్నందులకు తమ సంతోషమును గనుపఱచిరి. ఆంధ్రదేశమునందు, రాటము సుస్థాపితమయినదనియు, ఇతరభాగము లొక వేళ దీనిని మరచినను ఆంధ్రదేశమున రాటపు ధ్వజము ఎప్పుడు ఎగురుచుండుననియు, దేవదాసుగారు ప్రబలవిశ్వాసము జూపిరి. గాంధీమహాత్మునికి ఆంధ్రదేశముపై పరిపూర్ణవిశ్వాసముండెను. అతని సుతునకు గూడ అట్టివిశ్వాసమే గలదు. ఆంధ్రదేశముపై గాంధీమహాత్మునికిని, దేవదాసుగారికిని గల విశ్వాసమునకు భంగముకలిగింపక, ఆంధ్రులు రాటపుసందేశమును దేశమునకు వెదజలుచు మహాత్ముని మార్గము ననుసరించి కీర్తిగాంచుట, శ్రేయస్కరము.

ముప్పదియవ ఏప్రిలుదినము, గయా కాంగ్రెసు కోరినధనమును వాలంటీరులను ప్రోగుజేయవలసినగడుపుదినము. అన్ని భాగములలోను ఇందుకొరకు కృషి జరుగుచున్నది నిన్నటితో పనియంతయు బూర్తిగాకబోయినను, అఖిలభారతకాంగ్రెసుసంఘముబాంబాయిలో మే25-వ తేదినగూడలోపలనయినను, దీనినిబూర్తిజేయుటకు భారతీయులుసంతతకృషి జరుపవలయును. ఇప్పుడు చూపబడెడి యభివృద్ధి ననుసరించియే భావికర్తవ్యముకాంగ్రెసుకమిటీవారి చే నిర్ణయింపబడును. భారతీయులు కాంగ్రెసు ఆజ్ఞముల నెంతెంతతో నిర్వహించిన అంత ఫలవరముగ అభివృద్ధి గనుపించును. ఇప్పుడు ముఖ్యముగ గావలసినది, కార్యానస్తానస్తమే. గుజరాతునందు శాసనోల్లంఘనమునారంభింపవలయునను దృఢాభిలాష గలదు

గాంధీమహాత్ముని సతి ఇంద్రవిషయమై యంతకు మున్ను గంభీరముగ ప్రసంగించెను. ఇతరనాయకుల లోను ఇట్టి యభిప్రాయము వ్యాపించి యున్నది. మధ్యరాష్ట్రములందు శాసనోల్లంఘనమునకు గడంగుచున్నారు. దక్షిణదేశనాయకులలో గూడ నిట్టి యభిప్రాయము ప్రబలుచున్నది. రిడింగ్ ప్రభువు గారు ఉప్పుపన్నును హెచ్చించి ప్రజలలో స్వాతంత్ర్యాన్ని రంగల్పింపి, కాంగ్రెసుపక్షమువారి ప్రయత్నములకు తోడ్పడుచున్నారు. జాతీయకాకము నవమానకరచి, మధ్యరాష్ట్రముల అధికారులు అక్కడి ప్రజల నందుకు పురికొల్పుచున్నారు. దేశము ముందుకుబోయినను బోకున్నను వెనుకకు బోవునని తలంచుట కవకాశములేదు. కాంగ్రెసుపక్షప్రాబల్యము స్థిరపడుచున్నదని ఎంచవచ్చును. నిన్నటితో కాంగ్రెసునందలి ఇరుకత్తులకును రాజకీయ అంధిముగిసెను. కాని, దూరదృష్టితో యోచించుచో స్వరాజ్యసిద్ధివరకు ఈ రాజకీయసాగుట ముఖ్యమని గ్రహించవచ్చును. శాసనసభల ప్రయోజనము మృగ్యమనియు, మహాత్ముని మార్గమే అనుష్ఠేయమనియు స్పష్టమయిన యిక్కలమునగూడ, స్వరాజ్యపక్షమువారు పేరొక మార్గము ద్రొక్కుట కెట్టి యవసరము గనుపించదు. డాక్టరు కిన్నాగారు కోరిన రీతిని ఉభయములను గలసి మహాత్ముని సందేశము నేనిర్వహించుట అత్యంత లాభకరము. అటులగాక, దేశవదాను గాంధీగారు సూచించినటుల ఉభయములను పేరుమార్గముల ద్రొక్కవలసినతో, కాంగ్రెసు గౌరవమునకు భంగము గలిగించకుండ నటులగావించవచ్చును. ఎవరివిశ్వాసములను వారనుసరించుచున్నను, రాజగోపాలాచారిగారు హెచ్చరించినటుల పరిస్థిరదూషణమునకు గాని అసహనమునకుగాని ఎట్టితా వ్రుండజనదు. అన్యోన్యద్వేషములను నెట్టియనర్థములు వాటిల్లినో, ఐర్లెండుదేశ చారిత్ర, గణపాఠము నేర్పుచున్నది. అన్నిపక్షముల వారును కద్దరువిషయమునను, ఇతరనిర్మాణకార్యక్రమాంశముల విషయమునను, జాత్యైక్యతను పెంపొందించుటకును, అహింసకు భంగము కలుగకుండ కాపాడుటకును, ఒకరికొకరుతోద్బుడవలగును. ఇది ముఖ్యకార్యమని స్వరాజ్యపక్షముగూడ అంగీకరించుచున్నది. మితవాదులును దృష్టినుపక్షమువారు గూడ అంగీకరించుచున్నారు. గాంధీమహాత్ముని సందేశము సఫలమగుగాక! నాయకుల సందియములుదొలగి, వారు మహాత్ముని సందేశమును నిర్వహింప సమకర్తృదగుగాక! ఆంధ్రదేశ మీసమయమున మహాత్ముని సందేశము ననుష్ఠించి మార్గదర్శియగుగాక!

మరీయొక రాజీనామా

హరిశంకర విష్ణుదాసు, మహానిగార్లు సామ్రాజ్య శాసన సభ్యత్వమునకు రాజీనామాను పంపిరి. జె. చౌదరిగారుగూడ వీరితో బాటు తమసభ్యత్వపదవికి రాజీనామానియనిశ్చయించుటయగాక మరల నాపదవికి అభ్యర్థిగనిలవరనికూడ తెలియుచున్నది. శాసన సభ్యత్వముపై మోహమును వీరు అసలే వదలుకొని నందుల కెంతయు సంతసము. దేశములో జనించిన నూతనప్రబోధమున కిది ఫలితము. మితవాదులు గూడ సహాయనిరాకరణమార్గ మవలంబించుట, శుభచిహ్నము. సహకార పక్ష పత్రిక యగు త్రిబ్యూనుపత్రికపై తమ, ఉప్పుపన్నులో సంగ్రహముల విఫలత రుజువయ్యెననియు, సహాయనిరా

కరణము సంతరింపజేయుచో మితవాదులు అధికార వర్గమునకు దానులగుదు రనియు, వారి కలుకుబడి అసలేయంతరించుననియు, తెలుపరుచుచున్నది. మితవాదులకనయినను, దేశరక్షణోపాయమును గ్రహించి, తాత్కాలిక లాభములను విస్మరించుట భావ్యము.

చక్కని నిదర్శనము

కాలనీ లవలంబించెడి మార్గములను కొన్నిటిని భారతీయులు అనుసరించుట మేలు. ఫిజీ శాసనసభ వారితో యోచించుట, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిక విషయమున స్వంతచర్య దీసికొనిరి. అందు మీద ప్రజానియక్తసభ్యులు కుపితులై, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి అక్రమచర్యల నికమీద గావించుట కాలనీల హక్కుతియగు ద్యుక్తు లెఫ్ డెవన్ మైరుగారు వాగ్దానము జేయువరకు తాము శాసన సభలో గూర్చుండమని శిక్షించిరి. ప్రజలు వీరి నిశ్చయము నామోదించిరి. ఇట్టి నిదర్శనము, భారత శాసనసభ్యులకు ఫలప్రదమగు మార్గము జూపుటలేదా? స్వగౌరవము కాపాడుకొనుట కింకొక మార్గము గనుపి పదు.

స్వప్నసూచన

మాత్సింగు పోస్టు పత్రికాభిప్రాయము లెంత విరుద్ధముగ జోచినను, ఈపత్రిక కపటములేక తన యభిప్రాయమును తెలుపుటమాలము నుగుణము. ఇంపీరియల్ సమావేశమునకు, స్వపరిపాలనాధికారములేని హిందూదేశమును రానిచ్చుట యసంగతమని, ఈ పత్రిక గావించిన సూచనయందు విరుద్ధమేదియు లేదు. స్వపరిపాలనము ననుభవించని హిందూదేశమునకు నానారాష్ట్రసంఘమునం దేది, ఇంపీరియల్ సమావేశమునందేమి ప్రవేశ మిచ్చుట వలన, ప్రజల కినుమంతయు లాభము గలుగలేదు. అట్టితేరి హిందూదేశమునకు ప్రవేశము గలుగకున్న విచారముజెంద నక్కరలేదు.

భారతీయేతరుల నియామకము

మద్రాసు సర్జను జవరలగు కలనల్ గిఫర్డు గారి స్థానమున, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు తెల్లవారి నెకరిని నియమించుచున్నారనియు, భారతీయోద్యోగిహక్కులను నిశాకరించెద రను వదంతి గలదనియు, ముగ్ధివర్గముక్రింద ఇట్టి నియామకము జరుగుటకు కారణ మేమనియు, న్యాయుండియా పత్రిక ప్రశ్నించుచున్నది. విశ్వవిద్యాలయపు వైసు చాకసులరు పదవికిగూడ తెల్లవారి నొకరిని నియమించెదరను వదంతి గలదు. ఇట్టి సందర్భములకు కారణము వెదకుటకు దూరము బోనక్కరలేదు. ప్రస్తుత పరిపాలనావిధానమే ముఖ్యకారణము. వ్యక్తులను దూరి లాభముండదు.

“శ్వేత స్త్రీ” పవిత్రత

ఒక్క శ్వేతస్త్రీ పవిత్రతను కాపాడుటకు, అవసరమగుచో ప్రభుత్వమువారియంత్రమునంతను ప్రయోగించెద మని, లండనులో ప్రచురింపబడెడి డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెసుపత్రిక చాటుచున్నది. భారత స్త్రీ తండ్రితో ప్రపంచమునందలి పలుభాగములలో కడగండ్ల గాంచుచున్నారు. కాలనీలలో తెల్లయజమానులక్రింద కూలిజేయుచు ఎన్నియవమానములనో భరించుచున్నారు. వీరిపవిత్రతను కాపాడుటకు, డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెసుపత్రిక ఇదివర కేమాత్రమయిన అందోళనము సలిపెనా? ఎట్టి ఆతురము నయిన జావెనా?

స్థానిక వార్తలు

జులై ౧ వీశ్వవిద్యాలయపు వైస్ చాన్సలరుగ ద్యుక్తు స్థిరగాక నియమించబడిన తెలియుచున్నది.

ఎఫ్. ఎల్. బి. ఎల్. పరిక్షలు జూలై 2 తేదీన జరుగునని మాకు తెలియుచున్నది. మామూలు సెగటుసభిమాన్ము 17 తేదీన జరుగును.

చెన్నపురి ఆరోగ్యము:— ఏప్రిల్ 29 వ తేదీతో అంతిమయ్యే వారమునకు వెయింటికి 4.4 మంది చనిపోయిరి. 16 మందికి స్థూలము బాధగాక గురు చనిపోయిరి. ఇతర జ్వరములవల్ల ౮౫ మంది చనిపోయిరి.

ఎల్లినేకనయ్య:— ఒక్క శ్వేతస్త్రీని కాపాడి మన నమ్మము లెపిండిజులుటకు ప్రభుత్వసాధన సంబంధిన్నిజని అన నందునచో విదేశాగమించునని, భారతీయప్రాబల్యమున దంత యు ప్రజలు తెలుసుకొనవలసి డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్ పత్రిక స్థూలపత్రికపై జహమతీసందర్భమున వాయుచున్నది.

ఉన్నతోద్యోగములందు మార్పులు.

ప్రభుత్వము హైకోర్టు జడ్జిపనులను చూచుచున్న కోటరెడ్డిగారు హైకోర్టునందు తమవినిమగియగ నే చెంగల్లుజిల్లా సెషన్సు జడ్జిగ వేశెదరు. నాదాపల్లిలో కలెక్టరు జి. జి. హెచ్. ప్రాకరుగారికి 16 నెలలు సెలవు ఇవ్వబడినది.

ఎస్. సర్వీముత్తిగారు:—

సి. ఆర్. కాకులండిర సేవచాగార్ల ప్రోత్సాహమువల్ల సర్వీముత్తిగారు కాన సభ అధ్యక్షులుగ నిలచినందులకు సంతసించుచు ప్రభుత్వసభ్యులకు అభినందనలు తెలియజేయుచు సర్వీముత్తిగారికి అధికార సుండుటచే వారి విజయముగోరుచు కలనల జడ్జివరుగారు సర్వీముత్తిగారికి వాసినలేఖ ప్రకటనార్థమే మాకు పంపబడినది.

ఆయుర్వేద భాస్కర సుబ్రహ్మణ్యపండిత

ధర్మసిద్ధ ఆయుర్వేదకళాశాల ప్రారంభోత్సవము:— మే ౨౮ 2 వ తేదీ బుధవారము (రేపు) సాయంత్రము ౪-౩0 కు చెన్నపురి జాతీయపున మింటుస్ట్రీటులో 219 వ గృహమున ఆయుర్వేదభాస్కర సి. టి. సుబ్రహ్మణ్య పండితుల పుత్రులగు పండిత సి. టి. ఆయుగం పిళ్ళగారిచే క్రొత్తగా ఏర్పఱపబడిన ధర్మసిద్ధ ఆయుర్వేద కళాశాల ప్రారంభోత్సవము హాజరులు జన్మిసి సి. వి. కుమారస్వామి శాస్త్రిగారిచే జయవడును. అందరిని విడివిడిగా ఆహ్వానపత్రాలను పంపుటకు వ్యతి చాలయగాన నే వీని నే ఆహ్వానముగా అంగీకరించి దయజేయ గోరెదనని వాహ్వానపత్రము ఆయుగంపిళ్ళగారు ప్రకటనార్థము మాకు పంపిరి.

బందరు నోబుల్ కళాశాల

ఒక దురభిప్రాయము

కొన్ని దినములక్రింద, ఆంధ్రపత్రికయందు నోబిల్ కళాశాలలోని హిందూపాఠశాలయ లెల్లయన పంపివేయబడిన యు, హిందూబాలురు చెయ్యకొనబడరనియు ప్రచురింపబడెను. నోబిల్ హాస్కూలునందు కొన్ని మార్పులు చేయబడినను కళాశాలపాలనమున నెట్టిమార్పులను చేయబడలేదు. కావేడి దిపార్టుమెంటునందు వెనుకటివలెనే హిందూ లెక్కలు కల యి. వెనుకటివలెనే అన్ని బాతులబాటయన యధావిధిగ శిష్యులొనబడుదు. కాలేజిని ఇవలను ఉపయోగింప మిగిల్లు వై సంవత్సరమునండి అనగా 1923 సం. జూలై మాసమునండి ఫిలాసఫీ ప్రాంతముగ తెరువబడెను.

బందరు } జె. రాయస్వామిక్
26-4-23 } (సీనియరు నోబుల్ కళాశాల.

ఎల్లినేకనయ్య ఇప్పుడు విశ్రాంతియు సలహామార్పుల యు అవసరమని ఆమెతండ్రి పిహామనండి వాయుచు ఆమె త్రిత్రనుకడినవారి నందరిని తన నందనములను అర్పించుచున్నాడు.

విదేశ వార్తలు

కెనియా సమస్య

భారతీయుల హక్కులు

ప్రెసిడెంట్ గారి యభిప్రాయము

లండన్, ఏప్రిల్ 29:—కెనియా సమస్య విషయము బయటపడేసిన రాయబారులు ప్రెసిడెంట్ గారిలో లండను చేరిరి.

యాంటర్ ప్రెసిడెంట్ గారిలో ముచ్చటించి ఆయన ఇట్లు తెలియ జేసెను:—కెనియా కలనెర్వూరులకు, నిబంధనలకు ప్రీతిపూర్వక భారతీయులు నిర్వహణ చేసినట్లు ఆయనకు తెలియజేసినట్లు.

కెనియాలో శ్వేతజాతియులకు భారతీయులకు, భారతీయులకు కొరకపోయినను ప్రత్యేక సౌకర్యములను సమాహ్వానం చేసియున్నది. మతపరమైన భేదము ఉపాధ్యాయులను కెనియాలో, కాని కెనియాలోనున్న భారతీయులు చాలవరకు శ్వేతజాతియులకు ఎక్కువగా ఆచరణను చేయుట వారి కాభివృద్ధికి ఎంతయు కృషిచేస్తున్నది.

కెనియాలో భారతీయులకు కలుగుచున్న యాంక్షనకు వదలంతులు నిరాధారము నియు ఆస్తి భయములకు ఆచరణ చేసిన యుక్త శక్తి కలిగింది. ఇండియా ప్రభుత్వ పాలనలో కెనియాను కలుపుకొన నుద్దేశించిన భయము నిరాధారమునది. పీఠభూములను గూర్చి అచట స్థావరముగ వాస మేర్పరచుకొన్న భారతీయులు ఎక్కువదిగువన ఆభయమును పొందెనని, బ్రిటిషు కామిషన్లులో సర్వసమాప్తమును, భాగ్యవశువు కాపాడెదమని ప్రార్థించిన ప్రజలను అభయమిచ్చియుండెను. ఈ సమస్యను పూరించుచున్న ఇండియాదేశము కామిషన్లుగా సమాన భాగములను సంతకముచేసి భారతదేశమును కృషి పడుచున్న ప్రయత్నం చేసినట్లు ఆయన తెలిపెను.

ఇకముందు కెనియాకు పూర్తి భారతీయులైన నిర్వాహములను ప్రవేశపెట్టరాదని, పూర్వముననే ఆస్తి అభ్యంతరము లేకుండ పరిశీలన చేసినవానికి, తెలియని మామూలు పనివాని కిని, శిక్షకునికి, వర్తకునికి సమాన అవకాశము లుండునట్లు చేయవలెనని తూర్పు ఆఫ్రికాలో భారతీయులను రానివ్వ వో భారతదేశములో క్రొత్త ప్రవేశపెట్టబడిన కాననభూమి ఎంజిమ్యంను అంగీకరించుట. అందరినూ కలిగిన నిర్వాహములకు ప్రవేశపెట్టబడు యూరపియన్లు ఆంగీకరించిన నున్నా నని, మౌలికముల దిద్దుబాటులు అందరకు నర్హమునట్లు లున్ను ఈ భారతీయులు రాకుండ ఆర్జునము. ఈ స్వల్పముగ భారతీయులు వచ్చునట్లు చేయవలెను. ఇట్టి మౌలికముల నిమిషములో కనిపెట్టబడవలెనని యొక నానుమాత్రము సర్వసమాప్తము నిచ్చితిమన్న భారతీయు; లికమిక తృప్తిపొందరు మిన్నకుండజాలకు.

దేయలతో భారతీయులు యూరపియన్ల కంటె ఎక్కువ సామ్యురావంతో పెరిగిరి తనకు తెలియమన్నది. భారతీయులను కెనియానుండి తొలగించిన తూర్పు ఆఫ్రికాదేశములతో యూరపియన్లు ఎటులు ప్రత్యక్షముగ వ్యవహరింప గలరో తెలియజేయవచ్చును.

కెనీయాలో భారతీయులను యూరపియన్లు కంటె ఎక్కువ సామ్యురావంతో పెరిగిరి తనకు తెలియమన్నది.

యాంటర్ ప్రెసిడెంట్ గారిలో ముచ్చటించి ఆయన ఇట్లు తెలియ జేసెను:—కెనియా కలనెర్వూరులకు, నిబంధనలకు ప్రీతిపూర్వక భారతీయులు నిర్వహణ చేసినట్లు ఆయనకు తెలియజేసినట్లు.

కెనియాలో శ్వేతజాతియులకు భారతీయులకు, భారతీయులకు కొరకపోయినను ప్రత్యేక సౌకర్యములను సమాహ్వానం చేసియున్నది.

కెనియాలో భారతీయులకు కలుగుచున్న యాంక్షనకు వదలంతులు నిరాధారము నియు ఆస్తి భయములకు ఆచరణ చేసిన యుక్త శక్తి కలిగింది.

ఇండియా ప్రభుత్వ పాలనలో కెనియాను కలుపుకొన నుద్దేశించిన భయము నిరాధారమునది.

పీఠభూములను గూర్చి అచట స్థావరముగ వాస మేర్పరచుకొన్న భారతీయులు ఎక్కువదిగువన ఆభయమును పొందెనని.

బ్రిటిషు కామిషన్లులో సర్వసమాప్తమును, భాగ్యవశువు కాపాడెదమని ప్రార్థించిన ప్రజలను అభయమిచ్చియుండెను.

ఈ సమస్యను పూరించుచున్న ఇండియాదేశము కామిషన్లుగా సమాన భాగములను సంతకముచేసి భారతదేశమును కృషి పడుచున్న ప్రయత్నం చేసినట్లు ఆయన తెలిపెను.

కెనియాకు పూర్తి భారతీయులైన నిర్వాహములను ప్రవేశపెట్టరాదని, పూర్వముననే ఆస్తి అభ్యంతరము లేకుండ పరిశీలన చేసినవానికి, తెలియని మామూలు పనివాని కిని, శిక్షకునికి, వర్తకునికి సమాన అవకాశము లుండునట్లు చేయవలెనని తూర్పు ఆఫ్రికాలో భారతీయులను రానివ్వ వో భారతదేశములో క్రొత్త ప్రవేశపెట్టబడిన కాననభూమి ఎంజిమ్యంను అంగీకరించుట.

అందరినూ కలిగిన నిర్వాహములకు ప్రవేశపెట్టబడు యూరపియన్లు ఆంగీకరించిన నున్నా నని, మౌలికముల దిద్దుబాటులు అందరకు నర్హమునట్లు లున్ను ఈ భారతీయులు రాకుండ ఆర్జునము.

ఈ స్వల్పముగ భారతీయులు వచ్చునట్లు చేయవలెను. ఇట్టి మౌలికముల నిమిషములో కనిపెట్టబడవలెనని యొక నానుమాత్రము సర్వసమాప్తము నిచ్చితిమన్న భారతీయు; లికమిక తృప్తిపొందరు మిన్నకుండజాలకు.

దేయలతో భారతీయులు యూరపియన్ల కంటె ఎక్కువ సామ్యురావంతో పెరిగిరి తనకు తెలియమన్నది.

భారతీయులను కెనియానుండి తొలగించిన తూర్పు ఆఫ్రికాదేశములతో యూరపియన్లు ఎటులు ప్రత్యక్షముగ వ్యవహరింప గలరో తెలియజేయవచ్చును.

ఇతర ఆంగ్లేయ రాజులను కేసు విచారణ

అక్కడ ఆర్థిక భారతీయులకు ఓటు నిమగ్నములు ఏర్పాటుచేయవలెనని, బ్రిటిషు కామిషన్లు మించకుండ భారతీయులను నియోజకవర్గము నియమింప, అవగా భారతీయుల సంఖ్య ఓటులో బ్రిటిషు సంఖ్యను మించరాదు. అట్లు చేసిన ఈ భయమునకు ఆచరణముండదు.

పీఠభూములను శ్వేతజాతియులకు పంచివెట్టి రాదను మాయమున తీసివేయవలెనని భారతీయులు ఆహ్వానించి ని తెలియ జేసిరి. లేవన్సువో బానిసభేదము లుండరాదని ఎల్లిక్ ప్రభుత్వ చేసిన ఏర్పాటుకు భిన్నముగ నుండునని. పీఠభూముల విషయము ప్రస్తావించుచు బ్రిటిషు కామిషన్లులో సర్వసమాప్తమును వెంపొందజేయు అభయములను, బ్రిటిషు ప్రతిభను ఆభివృద్ధిచేయు సభాపాలకుల సుసంపన్నుల నేరి. ఇతర అభయములన్నియు దీ:ముందర పనికి రాకుండ పోవలెనని ఆయన భారతీయులను ఆలోచింపజేసెను. ఇతర అభయములతో కలిపి చేసినను తెలియజేసిరి. బ్రిటిషు కామిషన్లు అన్న శ్వేతజాతియులతోడనే గూడుకొన్న రాజ్యము గాదని యొక సెంటెన్సును శ్వేతజాతియులకి అభ్యంతరము నిలబెట్టుటగాని నిలబెట్టవారిని సదా దాగ్యములో నుండుటగాని విలు లేదని.

తుర్కీలో బోలిషివికు కుట్ర

మే దినసౌత్వరము

కాన్స్టాంటినిపోలిస్ ఏప్రిల్ 29:—మే దినసౌత్వరము వారు పనివారి ప్రవర్తనమును గానించుటకు బోలిషివికులు కుట్రచేస్తున్నది తెలిసినది. ఇట్లుంటే ప్రభుత్వమునై క్రైతలు వ్యవసాయ దారులు తిరుగుబాటునని పంచివెట్టబడిన కరవ ప్రములు చే జిక్కినవి. చాలవరకు దిష్టియనులను మరు పుట్టించు బోలిషివి వారు ఆరస్తు చేసిరి ఏర్పాటుచేసి కెమిలిస్టు పక్షమువారు, సోషలిస్టు అధికారులును అనుమానాస్పదముగ నేయున్నారు. సమాజసభతో ఎత్తిపోతలకు తురుమ్మయ్యద్యుక్తి బోలిషివి ఆజ్ఞాపించుచు నటుల తెలియమన్నది. దీనికి కారణము కేసీయాలో ఇద్ద ప్రైవేటు కేంద్రీకృతములకు కారణము.

ఫి. జి. కొనననభల ప్రతిష్ఠాభవము

మానాల్ ఏప్రిల్ 28:—కొనననభల ప్రతిష్ఠాభవము ఈ మాసమునభగ్య ప్రారంభమైనది.

మొరాకో-పరాసులు

మొరాకోలో తిరుగుబాటునకు లొంగుకున్న 12000 తెగద బాతులపై దండెడిన వారిని లొంగుకుపోవలెనని ప్రెంచి ఆర్మీ కడగములు, కాల్పులములు కడగి దేశము లైమానికడగము పొట్టినందుకు వ్యతిరేకముగా బానిసలు తురుమ్మనిజయములను కొనియాడుచు (వెంచినాది నెదిరించు) యున్నారు. పరాసులకు చేతులు బిడ్డలు చున్నారు.

పూనాయక్సరే కేసు విచారణ

ఆల్బోర్ట్ రాజాగారి మరణమునకు కారణముగా నైన కాక్టర్ జి. కే. నాయుడుగారిపై వి. పి. సి. 304 సెక్షను ప్రకారము కేసుచేయబడెను. రాజాగారి మౌల్ బర్క్ డ్రైవర్, జవానలను, వేరియర్లను పట్టుకును బయట తేరియం సెల్స్ వలెనైన పూనాయక్సరే మోడల్ పొందరే జి. ఎం. ఫర్నా ర్డెజును సాక్షులుగా విచారింపబడిరి. కంపౌండ్ రికపాత్యములో జమబద్ద చేరియం సెల్స్ టు లేవల్లుచే చేరియం సెల్స్ డివిజిని నయము చేరియం సెల్స్ డి లో ని కి పుచ్చుకో దగదనియు తెల్పెను. కాక్టర్ నాయుడుగారు తమ సాక్ష్యమును కన్నతో ముడచే గారు రాజాగారిని ఆక్సెపటిక్ష చేయ తమ కానతి యొసగి చేరియం సెల్స్ టు నువయోగిం గొరిగి యు వారి యాంత్రికకారము చేరియం సెల్స్ టును తెప్పించెదని నానా సర్జనుతో చెప్పితిమనియు మాన్ సర్జనుగారు చేరియం సెల్స్ టు పొట్టును నిచ్చినియు, ఆ పొట్టును పొందవలెనని రాజాగారి కీయగనే వారు గొంతులో నుంట వెట్టుచుండెని యు, కనుకను చేయవలెనియు ప్రార్థించుచే గదిలోనికి గొని పోయితిమనియు వచనమైన పీఠభూమి నేమియు పాథ కర్మ లేదనియు, ఆ సంతకము రాజాగారు స్వయం తరమున కేనిచ్చుగింప వారి బాత్ రూములోనికి గొంపోయితి మనియు అందులనకుండ కేమియు లాభి చలేదనియు చిరకు కర్మకారితో సంగతి సుందరములుచెప్పి కర్మకారము రాజా గారి కొండెను సోపానమును వొంగి పడుచు:—రీక్షించి అసంతకము మందుపొట్టును వెంటి చుట్టిన తెలిక రీక్షించి బోలిషివి పుచ్చుకొనడమని యున్న తెయి దాని రాజాగారి కిచ్చితిరి తెయ్యుడుగ చేరియం సెల్స్ టు ఇతర ప్రదర్శనలలో నువయోగింపదని యి ఒక్క ఎక్స్ ప్రెస్సుములో:—ఉపయోగింపదనియు అయితల అనికి పుచ్చుకొనడగను పదములు ఈవిషయమున ప్రత్యేకముగ కర్మింపనుభావముతో రాజా గారి కావందు సోపానమును కర్మింపయి అసంతకము రాజా గారు ఇంటికిపోతే ని బోర్డు వెలుపు కర్మకారము ప్రచుర ప్రసంగంబైతే అనునతియూ:—పియక్ వార్డు:—గొంపోయి రియు తెలిపిరి.

బెంగాలు-నాగపూరు రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకొక్కటి కేసు చేయబడినది.)

నోటీసు

ఎం. వడిలాల్ అను ఆయనచే బామల్ నూరు అను ఆయనకు వాడి బుడరు నుండి విజయనగర మునకు పంపబడిన నార యంతవరకు ఎవరును తీసుకొనలేదు. అది విజయనగరము స్టేషనులోనే యున్నది. దాని ఇన్ వాయిసు నెం 608/ఆర్/ఆర్ 766/62 ఆఫ్ 6-1-1923.

గనుక, ఈ నెల 15-వ తేది లోగా సదరు నారకై చెల్లించవలసిన ఖర్చు లన్నిటిని చెల్లించి దానిని తీసుకొనవలెను. లేనిచో 1890 సం॥రం ఇండియన్ రైల్వే 9-వ ఆక్టులోని 55,56 సెక్షనుల ననుసరించి విక్రయించబడును.

షరతులు:—నగదుగా చెల్లించవలెను.

G. T. M'S Office
B. N. Rly. House
Garden Reach
Calcutta
The 20th April 1923.

C. Ismay,
General Traffic
Manager.

కయానెసి! క్రియపడు!

హిందీ తెలుగు వ్యాకరణము

దీని సహాయముచే హిందీ భాషను దోషములు లేకుండ ప్రామాణ్యము, మట్టాడుటకు నలయు జ్ఞానము మూడ మూసలులో నలరదును. 200 పేజీల ప్రథమ 12 అద్యాయములను. ప్రథమము నుండి 25 కూర్చుండి ఇచ్చబడును. రాష్ట్రభాషామండలి, ముద్రాపకము, మేధూరపాణ్డు, కృష్ణాజిల్లా.

మైలవరం శ్రీబాలభారతీ సమాజము వారు
కృష్ణ లీల
బెజవాడ మైలవరం హాలులో
బుధవారం 9-5-23 రాత్రి 9-30 గంటకు ప్రదర్శింతురు
శ్రీ కృష్ణుని లీలలు చూచి తీరవలెను.
శ్రీలకు ప్రత్యేకస్థలం. టిక్కెట్లు:—3-0-0, 2-0-0, 1-8-0, 0-8-0, 0-4-0.

భిద్దరును గూర్చిన పోరాటము

బొంబాయి కార్మికేషనులో తీవ్రమగు చర్చ

మున్సిసిపలు పనివారికి భిద్దరుడగుపులు సస్పెన్షన్ చేయవలయునను తీర్మానము నిరాకరింపబడుట

సాధ్యమైనంతవరకు స్వచ్ఛతను ఉపయోగించబడును.

ఏప్రిల్ 26 న తేదీ గురువారము సాయంత్రము బొంబాయి కార్మికేషనునకు జరిగెను. మే.పి. మోడిగారు ఆధ్యక్షతవహించిరి. మున్సిసిపలు పనివారికి భిద్దరు డగుపులు సస్పెన్షన్ చేయవలయునను మే.తా.గారి తీర్మానముపై చర్చజరుగవలసివచ్చెను. మే.తా.గారు తీర్మానముపాదించుచు రాజకీయములను గలమునకు లేక చక్కని ఉపన్యాసము చేసిరి. గోరేసెలమి రాజకీయములను తీర్మానముబలపరచుచు భి.వో.దేవుడు ప్రతికోర్కెను గట్టుపట్టించిరి. సే.తా.గారు మాత్రము రాజకీయములను భిద్దరుడగు ముడిపెట్టిరి. సాధ్యమైనంతవరకు స్వచ్ఛతను ఉపయోగించవలయునని సవరణ సూచించిరి. క.వా.సుజీగారు యంత్రాలయములందు తయారు అగు గుడ్లలను ఉపయోగించుటకు పనివారికి తీవ్రమైన వ్యతిరేకమును వ్యక్తపరచిరి. మే.తా.గారు వీరి వాదములన్నిటిని ఖండించిరి. కడప నుండి గారి సవరణ అధిక సంఖ్యలో చేరి ఆమోదింపబడెను.

తీర్మానము

“మున్సిసిపలు పనివారికి సస్పెన్షన్ చేయు వుడుపులన్నియు భిద్దరుతో తయారుచేసి సస్పెన్షన్ చేయవలయునని కార్మికేషను వారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఈ తీర్మానమును జన్మ కాసు మే.తా.గారు పాదించిరి. ఈ తీర్మానమును ఈ మాసమున సవరణించుటకు పనివారియను, ఉడుపులను సస్పెన్షన్ చేయుట స్థానిక సంఘములవారి యొక్కయు కమిషనరు గారియొక్కయు పరిమితియైనను ఆభిప్రాయములను వారికి కార్మికేషను సభ్యులు తెలుపవచ్చుననియు, ఆ విధమున తీర్మానమును సవరించి ఉపసాదించుట యుక్తమనియు ఆధ్యక్షులు చెప్పిరి.

ఇ.పి. సస్పెన్షన్ చేయుట ఉడుపులు భిద్దరుతో తయారు చేయబడినవిగ నుండవలయునని కార్మికేషను వారు ఆభిప్రాయము వహించుచున్నారని తీర్మానమును సవరించి మే.తా.గారు పాదించిరి.

తీర్మానము సవరణించుచు మే.తా.గారు చెప్పిరి:— ఈ తీర్మానమును మిరందరు అ.గిరించెదరని నమ్ముచున్నాను. స్వపరిపాలన మనభవిష్యత్తు దేశములందు ఇట్టి తీర్మానము తల్లి పర్యవేక్షణ కల కాలమునందే ఆమోదింపబడును. కాని మనము ప్రస్తుతమున్న దేశముందు ఇట్టి తీర్మానములపై చర్చజరుగుటలేదు. కొంతమందికి రాజకీయవిషయములను ఒకవిధమున భావించుచు, ఈ తీర్మానమునందెట్టి రాజకీయసభ్యులయితేదని వారికి చెప్పవచ్చును. భిద్దరుడగు రాజకీయవిషయములకును ఎట్టి సంబంధము లేదు. రాజకీయవిషయములందెట్టి పరిచయము లేనివారుకూడ భిద్దరు ధరించుచున్నారు. పా.ల.ల.తోను లాభముల కొరకు భిద్దరుడయ్యెను అవసరమగుచున్నది. ఈ సంగతిని మనము మరచివేరుచున్నాము. మహారాజులు భిద్దరు ధరించుచున్నారు. కావున భిద్దరు ధరించు ఒక ప్రత్యేకరాజకీయ కమిటీ చేరినవారని చెప్పవచ్చును. వాళ్ళను నుడుతుంటే చాలకాలము పయోగించుటకు వీలుగలచేతను భిద్దరుపయోగించవలయునని వాదించుచున్నాను. లక్షలకొలది పోలీసు భిద్దరులను ప్రేమించుచున్నాను.

చౌక, గట్టి

మున్సిసిపలవారు తే.పి.మె.కుల ప్రతినిధులు. కావున మనము బొంబాయి పోలీసు కోరికలను కొనసాగించుటధర్మము. భిద్దరు చౌకగను గట్టిగను యందుటచే భిద్దరుపయోగించవలయును. ఇంతేకాక బొంబాయి పోలీసులు ఆభిప్రాయమును వుడుతుంటే వారి ఆభిప్రాయములను కొనసాగించుటకూడ భిద్దరు పయోగించవలెను. మిల్లుగుడ్డ 14 ఆబ్రాయిట్లదొరికిన భిద్దరు గుడ్డ 1 రూపాయికిదొరికును. స్వల్పముగ వేల అధికముగనున్న భిద్దరుగుడ్డను దీర్చి కాలముపయోగించవచ్చును. గనుక భిద్దరు చౌకగాను లాభకరమనియు చెప్పవలసి

యున్నది. వీహార్ ప్రభుత్వపు స్పష్టింగు ఎప్పుడూ అగు రావు గారు చేతికగ్గులపై తయారుకావలగు గుడ్డను యంత్రములపై తయారుఅగు గుడ్డలకన్న చౌకగనుండునని తన ఆభిప్రాయము తెలిపియున్నారు. యంత్రాలయ్యాధికారుల సంఘపు ఆధ్యక్షులగు శే.గారు, సర్ ఆల్బర్ట్ ఛాన్సర్లగారు, శ్రీ. శ్రీ. సర్ థాకర్సేగారు ఇట్లే ఆభిప్రాయమిచ్చియున్నారు. అన్ని విధముల చేతితోడకూడ చేతితో నేయుబడిన గుడ్డ లేక ప్రేష్టులు ని నిపుణుల ఆభిప్రాయము. భిద్దరు పయోగించుట అసహయోధ్యమనుపట్టు సానుభూతి తెలుపుటకాదు. ముందు వెనుక అలాచింది పరిపాలనము కొనసాగించవలసిన వారమగుటచే భిద్దరుపయోగించవలసియున్నది. చౌకగనుగట్టిగను యంత్రములను మునుసిపలుపనివారికి భిద్దరు ఉడుపులను సస్పెన్షన్ చేయవలయునని వాదించు చున్నారు. పనివారు ఆక్షేపించెదరగా మోటుని వాదించుటయుక్తముకాదు. మును ఇన్వెంటరీ డ్యూపులు మనము ఇన్వెంటరీ. వాటినిధరించుట సేవకుల బాధ్యత. భిద్దరు ఉత్పత్తికును పరిశీలనకును మిల్లుగుడ్డ ఉత్పత్తికును పరిశీలనకును ఎంతయో తారతమ్యము గలదు. సమాజమును పరిశీలులలో భిద్దరు ఉత్పత్తికును మన్నది. అమానుషమగు పరిశీలనలలో మిల్లుగుడ్డకు తయారుచున్నది. మనమితీర్మానమువారి దిందిన పోలీసులందు సంకీర్ణించెదరు. 31 నెలరూపములు లాభముగలదు. దేశమునందలి నిరాధారులగు వారికి జీవనము ఏర్పరచినవార మయ్యెదము.

చాక్లరు సుజీయాగారు:— ఇది ఆసాధ్యకరమాలము మామిది?

మే.తా.గారు:— కాదు. పోలీసు కార్మికేషను. చాక్లరు గారి వాదపు డొచివ్యమును నేను గ్రహించాలనున్నాను. ఈ తీర్మానమును మీరు ఏగ్రహింతు? అంగీకరించవలయునని కోరుచున్నాను.

అవంతి కాభాయి గోక లేగారు

ఆధ్యక్షుని అనుమతిపడసి శ్రీమతి అవంతి కాభాయి గోకలేగారు మరాటిభాషయందు తీర్మానమును బలపరచుచు ఇట్లు చెప్పిరి:—

నాకు భిద్దరు విషయమై కొంత అనుభవముగలదు. భిద్దరుగుడ్డలు గట్టివి. చాలకాలము పయోగించవచ్చును. నేను ప్రతిదినము 3 గంటల కాలము నూలుగడుపుచున్నాను. భిద్దరు ఉడుపులు మనము స్వల్పముచేసిన పనివారు వాటిని చాలకాలము పయోగించుకొనవచ్చునని నానమ్మకము. భిద్దరు తెల్లగను పుద్ధముగను యిండును. ఇంతేకాక ఈ తీర్మానమును ఆచరణనుండునని బొంబాయి సగరమునందలి శ్రీలలో ఆశకులకు జీవనమేర్పడును. హిందూ మహిళా సమాజము రాష్ట్రీయ శ్రీశక్తి వ్యవహారములందు నాకు కొంత అనుభవము గలదు. ఈ సభలవలన ఆశకులందరి శ్రీమతి దినునట్లు రెండు మూడులకాలు అధికముగ నూలుగడకుటచే సంపాదించుకొనుచున్నారు. ఈ సంపాద్యములన్ని వారికి లినుటకు లింది కొంత అధికముగ వారికి లినుటకు వచ్చును. చిద్దలకు పాలు కొనుటకు వీలు అగుచున్నది. వీరకులుం బ మూలకు దినునట్లు 3 అకాలు ఆకాయము అధికమగుట ఒక గొప్పవిషయము. అనవసరముగ రాజకీయవిషయములను పురిగొల్పి వీరకుల సహకునిగనుండెగల ఈ ప్రయత్నములను మీరు ఆమోదించవలెను. శ్రీమతి తమ ఇంట్లనుండే ముండి 3 అకాలు సంపాదించుట అమానుషమగు పరిస్థితులలో మిల్లు. రా. పనిచేసి 3 అకాలు సంపాదించుటన్న ఎంతయో శ్రేష్ఠము కావున దేశభక్తిగలవారునవలెను. దేశపాలన ప్రేమించుచువుత్తులవలెను మది తీర్మానమును ఆమోదింపవలయునని కోరుచున్నాను.

ఆక్షేపకులు

గౌ. శే. శ్రీ. సే.తా.గారు తీర్మానమును ఆక్షేపించుచు ఇట్లు చెప్పిరి:—మున్సిసిపలు వ్యవహారములకు ఈ తీర్మానమునకు ఎట్టి సంబంధము లేదు. జమ్నా దాసు మే.తా.గారు తీర్మానముపాదించుచు గావించిన వాదములు అంత

బలవంతములేనని తోచలేదు. మిల్లులలో తయారు అగు భిద్దరు పనివారియను చేతితో వడకబడి చేతితో నేయుబడిన భిద్దరు ఉపయోగించవలయుననియు వీరు కోరుచున్నారు. ఈ సమస్యకును మున్సిసిపలవారికి ఏమి సంబంధమున్నదో నాకు తెలియదు. అనవసరముగ కాలహానిమేగాని త.పి. ఎట్టి ప్రయోజనము కనుపడదు. తే.పి.మె.కుల మనము కార్మికేషను సభ్యులుగ ఎక్కువొంది ఎందుకంటే న.రపు నీటిపై, నగరపు ఆకాశము మున్నగు విషయములందు శ్రద్ధపుచ్చుకొని పనిచేయుటకు మనము సభ్యులుగ నిలచి పనిచేయి. భిద్దరుగ న, రాజకీయములకును సంబంధములేదు. మే.తా.గారు చెప్పిరి. అసహయోధ్యమనుండు భిద్దరు ప్రాముఖ్యమైనదను విషయ మెప్పుడో తెలియవలెను వీరు ముట్టాడుచున్నారు. మున్సిసిపలు వ్యవహారములకు రాజకీయవిషయముల ముడిపెట్టుట ఉచితముకాదు. కావున నేను ఈ సవరణ సూచించుచున్నాను.

“సాధ్యమైనంతవరకు స్వచ్ఛతను ఉపయోగించవలయునని గారు సస్పెన్షన్ చేయవలయునని” నేను తీర్మానమును సవరించుచున్నాను. భిద్దరు చౌకగనుగట్టిగను మున్సిసిపలు కమిషనరు గారు భిద్దరు ఉడుపులనే పనివారికి సస్పెన్షన్ చేయవచ్చును.

కె. ఎన్. డి.డి.గారు తీవ్రతనము బలపరచుచు మైత్రుత్వమును పరిచయమును భిద్దరుపయోగించు కాలని చెప్పిరి.

వి. యస్. పి.పి.గారు తీర్మానమును బలపరచుచు ఈ తీర్మానమునందెట్టి రాజకీయవాదము ఇమిడియుండలేదనియు, మిల్లుగుడ్డలకు కొనుటచే భి.వో.లార్డులు కలుగుననియు భిద్దరుకొనుటచే వీరకుల లాభము కలుగుననియు, ఈ తీర్మానము ఆమోదింప బట్టి బొంబాయి సగరమునకే కాక దేశమునందలి యు లార్డులు కలుగజేసినట్లు అనునయు చెప్పిరి.

మరియొక సవరణ

భారత దేశమునందే వడకబడి నే కుబడిన గుడ్డలతోడనే ఉడుపులను తయారుచేసి మున్సిసిపలు పనివారికి సస్పెన్షన్ చేయవలయునని శ్రీ. పి. బో.మా.సు.హి.మా.సు.గారు తీర్మానమును సవరించుచు భిద్దరు చౌకయు చెప్పవచ్చును నీలుతనని వాదించిరి.

భిద్దరు - ఆక్షేపకులు

ఈ సవరణను బలపరచుచు పి. కె. మూర్ఖానుగా ఇట్లు చెప్పిరి:— భిద్దరుగుడ్డలను మున్సిసిపలుపనివారు ధరించిన వారు విరివివులముగ కలసి చెదరు. భిద్దరుగుడ్డలు అడంబరముగ కలబడును. జమ్నా దాసుగారు ధరించు ముట్టగుడ్డలు కాగియులు ఈ దేశమునందు తయారు చేయబడినవో మరి ఇతర దేశములందు తయారు చేయబడినవో తెలియకున్నది. యూనిఫార్ము ధరించవలసిన ఆంగ్లేయవ్యక్తులు భిద్దరు యూనిఫార్ములను ధరించుట కిష్టపడదు.

రాంజి మాప్తుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు ఒక పర్యాయము భిద్దరు ఉపయోగించినవారు బాని డొక్కప్పుడు మును గ్రహించి మరల ఎన్నిటిని భిద్దరును విడనాడెననియు, స్పష్టతీవ్రతలనే ఉపయోగించుచుండినవారిపుడు భిద్దరు ధరించుచున్నారనియు తన కుటుంబమునందు 15 సంవత్సరములనుండి భిద్దరు ఉపయోగించవలదు మున్నదనియు చెప్పిరి.

క.వా.సు.జీ.గారు

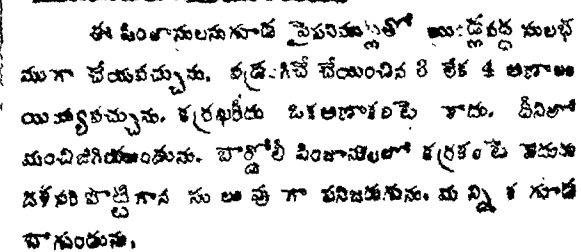
క.వా.సు.జీ.గారు తీర్మానమును ఆక్షేపించుచు ఇట్లు చెప్పిరి:— ఈ తీర్మానమును జమ్నా దాసు మే.తా.గారు ఉపసాదించిరి. తెలియకున్నది.

నానిమానుగారు:— దేశభక్తి. క.వా.సు.జీ.గారు:— అవును దేశభక్తియనగా సామాన్య ప్రజలతో తాళము చేయుట. ఈ తీర్మానము ఆమోదింపబడిన యంత్రాలయములకు పనిచేయు వేలకొలది కార్మికుల నోటి నుండి ఆహారమును తీసివేసినవార మగుచున్నారు. దేశ విచారమునకు కారణభూతుల మయ్యెదము. అభివృద్ధి ఆటంక పరచినవార మయ్యెదము. క్రమశుక్రముగ యంత్రములు వృద్ధి చెందుచున్నవి. చేతితో కయారు అగు గుడ్డలు యంత్రముల యందు తయారుఅగు గుడ్డలతో పోలి చేయగల వారు ఇట్లు ఆభిప్రాయ ము వారికి ఆర్థికా ప్రాప్తమును కొంచెముకూడలేనట్లు తెలియుచున్నది. మీకుండు పిచ్చికులను తొలగించి, మీరు: చిగారకు మీరేమి చేయవలయునో నేను చెప్పెదను. భిద్దరు ఉపయోగించి క్షుద్ధాధిపతి వాధుగను వేలకొలది పోలీసులకు ఆహారము కలుగజేసిన పని ఆడంబరముతో చెప్పవలసిన ఎట్టిలాభము లేదు. నడుగుటలను నిషము. 3 అకాలు సంపాదించవచ్చుట ఆహా! ఇ.ఇ. కార్మికులకుపు నిండవలదు. ఇట్టి ప్రయత్నములు

ఇంటిలో ఏకులు చేయడం

ఇంతలో ఏమట చేయుదురటన తెలుగు భాగమును ప్రజలను తెలిపినంతమాత్రమున భాగములేదు. చురకగా దొరకునవి చాలకాలము మమ్ము నవియగు పనిముట్లనుగూడ ప్రజలకందజేయవలెను. వాని సెట్లుపయోగింప నలెనో చేసి చూపించవలెను. ఆపనిముట్లు విస్తారమునకు మౌక్రమియ కొనగూడెను. నులువుగా నుజయగవలెను.

పూర్వ, పాపముతో మేల్కొనియు నాటకములు చదివి జనం
డించడమేగాని నిజముగా రోమియోజూలీలకు చచ్చిపోవు
ఎరకుము. ఇప్పుడన్ననో బెరిస్కో ఇది యథార్థముగ జరిగినది
తెలియుచున్నది.

అక్కడనుండి జమీందారుని వారసునిను
 ప్రతిష్ఠించు వాడొకాండెరను ఘోర్ఖాండ నువ్వలదా, ఏ
 ఐ. పి. సి 275, 285 ను వున్నది దివంగుల
 నాను నిర్ణయించెను. జమీందారుని వారసుని ప్రాయశః—
 యవను ప్రత్యక్షులబంధము తే దనుకారబావో పాఠశాల.
 క్రింద శేరము కొట్టివేయబడెను. మద్యాయి 1/20 నిరంధ్యు,
 క్రిందను శేరముదనుగాని వాదించెను. *—MADABIS,
 తిరు కల్వారమునకు వాయిదా వేయబడె

